

אהבה. הלכות ברכות פ"ד

במודד ד"ס יחזור למקומו ויברך: ומ"ש ולא בירך וכו'. פשוט הוא דקנסא הוא דקנסאו במודד לחזור למקומו שאכל אבל ברישביא אינו ומ"ש וכן אם בירך כסחיה עומד וכו':

ב מי שנשתתף לו אם בירך וכו' אינו חוזר ומברך מפני שאינה מן התורה. כך הוא הניסוח הסוגיא בלשון הטעור שכתב בסמוך קט"ו בשם רבינו שמחור וימנך ומתקן עליו. ולפנין ברכת המזון הוא שכתב רבינו בסוף ק"ג שמחור ומנך לפי שהיה מן המורה: שבה לברך המוציא וכו'. כפ"ג שאכלו (שם דף ג"א) ולא עניו מבר הסדא מי שאכל ושם ולא בירך מהו שיחזור ויברך א"ל מי שאכל שום וריתו נטף יחזור ויאכל שום אחר כדי שיבא ריתו נטף אחר רבינא הילך אפילו גמר טעודמו יחזור ויברך ודמי ליה דכיון דלאוהי איתו. והאי בעיא ע"כ בברכת המוציא היא דאלו בברכת המזון משנה שלימה היא בפרק אלו דברים:

ג היה אוכל בבית זה וכו'. ברייתא ריש ערבי פסחים (פסחים ק"א): שניו מקום לברך לברך ודעת רבינו דמיתניא בין דבריהם הטעמים ברכה במקומם בין דבריהם שאין טעונים ברכה במקומם ואם שאכלו בסמוך:

ומ"ש או שהיה אוכל וכו'. מוספתא דברכות כמותו הסיספתו בפרק אלו דברים שהיה מיטב ואוכל קראו חבירו לדבר עמו אין לברך למפרע הפליג לברך ברכה למפרע וכשהוא חוזר לברך ברכה למתחלה. וי"ל שרבינו מפרש דהא דמיניא שאם הפליג לברך לברך למפרע היינו לומר שאם פירש והרחיק ממקום טעודמו לברך לברך למפרע אבל אם לא הפליג כלומר שלל הרחיק הרבה ממקום טעודמו אלל מפניה לפניה אלו לברך וכו' שכתב או שבה אוכל וקראו חבירו לדבר עמו ויאל לו לפתח ביתו וחזר והואל ושינה מקומו לברך לברך למפרע וכו' כלומר דמחזיר שיאל לפתח ביתו ה"ל הפליג דהיינו שני מקומו וירך לברך אבל אם דבר עמו אינו הבית אע"פ ששינה מקומו מפניה לפניו אינו לברך לברך וכדקתני רישא דברייתא קראו חבירו לדבר עמו אין לברך לברך למפרע:

ובתב הרב"ב הפליג בזה וכו' שאינה עקירה כלל ע"כ. ואין כאן מקום למתנה דכיון שאלו מביטו הו' שניו מקום וירך לברך: ויש לדקדק למה כתב רבינו היה אוכל בבית שהיה אוכל וקראו חבירו וכו' הרי בכלל בנה

דחברים שהיו יושבים (הוא). וי"ל דמבטא דחברים שהיו יושבין) לא שמעין אלא כשהם יושבין טעונים ברכה למפרע וכו' אבל היכא דליאו בלא ברכה ודח"כ חזרו לא משתמע מינה אם זריצין לברך למפרע כשיחזרו למקומם לאו ולכן כתב שאם היה אוכל בבית זה והלך לבית אחר ופסק טעודמו או שהיה אוכל וקראו חבירו וכו' יחזור והואל ושינה מקומו לברך לברך למפרע, והעפ"י שכתב בנ"א זו הולך לחבוב בנה דחברים שהיו יושבים לאכל ויאלו לקראת חתן וכו' להשמיעו שאם הניחו שם זקן או חולה א"ל לברך לא כשהם יושבים ולא כשהם חורים. ואין לדקדק אמאי נקט רבינו ברישא לישנא דהיה אוכל בבית זה דמשמע דמיירי בצביל הבית ובנה דסיפא נקט לישנא דחברים שהיו יושבים לאכל וכו' הו' לישנא דברייתא דיומא דמיתניא בלשון יחיד דיבר עם חבירו והפליג וכן לישנא דמוספתא דברכות נמי הו' בלשון יחיד ורבינו כתב בלשון השני דברייתא או קריב לו ולענין דינא לא שאני לן בין יחיד לרבים דבין יחיד בין רבים אם רוצה לננות מקומו מברך כשהוא יאל למפרע וכשהוא חוזר מברך למתחלה אלא אם לא בירך כשיחזר וכו' לברך לברך כשיחזר ואם הניחו שם זקן או חולה בין שהיו יושבים רבים בין שהיו יחיד א"ל לחזור ולברך. ואפשר עוד דברייתא נקט לישון יחיד כי

היכי דלא ליטעך לפלוגי בין הניח שם מקלח חברים ללא הניח. וגם נראה דאין לדקדק בזקן או חולה נקט לישנא דברייתא נקט ולפי האמת כמקום פלוגי ר' יהודה בין הניחו שם מקלח לא זקן ולא חולה והיינו דברייתא שאכתוב בסמוך פלוגי ר' יהודה בין הניחו שם מקלח לחברים ללא הניחו ולא דבר זקן או חולה הילכך ע"כ לענין דברייתא דקתני הניחו שם זקן או חולה לאו דוקא אלא אורחא דמילתא נקט אלא כולם חברים וברייתא אין דרך ליערך קאמס לקראת חתן וכלה ולישאר קאמס אבל אין ה"י שאע"פ שכולם בחורים וברייתא אם נעקרו ברכה ונשארו קאמס אינם טעונים ברכה לא כשהם יושבין ולא כשהן חוזרין לכיון דנשארו קאמס שם לל נעקר קביעותם:

ד חברים שהיו יושבים וכו'. שם (פסחים ק"א): יחיד רב הסדא וקאמר משמיה דנפשיה הא דלמרתה שניו מקום לברך לברך לא אמרן אלא דבריהם שאין טעונים ברכה ללחמיהם במקומן אבל דברים הטעונים ברכה ללחמיהם במקומם אין לברך לברך מאי טעמא לקביעתא קאמס הדך ורב שעת אמר אחד זה ואחד זה לברך לברך. מימימי חברים שהיו מטיבין ועקרו רגליהם ללא לקראת חתן או לקראת כלה כשהם יושבים אין טעונים ברכה למפרע וכשהן חוזרין אין טעונים ברכה למתחלה ד"כ' זמן שהניחו שם זקן או חולה אבל אם לא הניחו שם זקן או חולה כשהם יושבים טעונים ברכה למפרע וכשהן חוזרין טעונים ברכה למתחלה קשיא לרב הסדא אמר רב נחמן בר יצחק מאן חגא עקירות רבי יהודה דמיניא חברים שהיו מטיבין ועקרו רגליהם לילך לבית הכנסת או לבית המדרש כשהן יושבים אין טעונים ברכה למפרע וכשהם חוזרין אין טעונים ברכה למתחלה אמר ר' יהודה ד"כ' זמן שהניחו שם מקלח חברים אבל אם לא הניחו שם מקלח חברים כשהן יושבין טעונים ברכה למפרע וכשהן חוזרין טעונים ברכה למתחלה. וככתב הר"י וקאמרי רבינושא הלכתא כרב שעת דמ"כ ואפ"י דשני רבי נתמן לא מסמיך אשישיא. וככתב עליו הר"ש ז"ל ולא ידענא למה כתב הר"י לא מסמיך אשישיא דרב נתמן אין שישיא דגמרא מנורר וימר מזה דכיון דמלא ברייתא דעקירות רבי יהודה וכו' אמ"ק וא"כ ברייתא קמייתא דפריך מינה לרב הסדא ויחידא היא ואמאי פסיק ביחידא ע"כ.

ואני אומר דכיון דאשכחן בפרק זה בורר (פסאדרין כ"ד כ"ה) דליפלו ריב"ל ור' יוחנן דלריב"ל כל מקום שאמר ר' יהודה ד"כ' אינו אלא לפרש דברי חכמים ור' יוחנן קאמר שהוא לתקן וכתבו המוספות והר"ן פרק בני העיר דריב"ל ור"י הלכה כריב"ל ויבין שכן לפוס קושטא ליכא פלוגתא בין ר' יהודה ומ"ק וקשיא לרב הסדא אלא דשני רב נתמן דאפשר לרב הסדא לומר דמ"כ דכמה ד"כ לתקן ומיילא קס לה הלכה כרב שעת ושישיא דרב נתמן לא מסמיך עליה. דע שבגמרות שלנו גרסינן הניח כושיה דרב הסדא חברים שהיו מטיבין לשמות יין ועקרו רגליהם וזכורו אין לרבים לברך וככתב הר"ש עוד דמ"כ דרב הסדא. וי"ס שכתוב בהם מ"כ דרבי יוחנן וכן כתוב במגילה ספרים דרבינו נסים גאון ולא נהירא לי גירסא זו ע"כ הר"ש. וי"ל דאשניו אי גרסינן מ"כ דרב הסדא ל"ק להר"י דאיכא למימר מדלא אשכחיה מינה לרב שעת אלאמא דלא קשיא ליה מהייתא ברייתא דייחידא היא ורב שעת כמ"ק א"כ דהוה קוש ליה לגמרא דלא מיתניא בי רבי חייל ורבי אבשיא ולפיכך לא היה כדאי לאומרי מינה. כך נ"ל לדעת הר"י ורבינו ז"ל כהר"י ק"ל. ח"ש וכן אם היו מטיבין לשישיא או לאכל פירות כלומר דאין חילוק בין מדי טעודמו לין ופירות כבולט שניו מקום לברך. אבל נשאר לדקדק בלשון רבינו דוכן שמענו דלשמיעתן חידושא אמא ופיסכא הוא דהא בפירות אפילו רב הסדא מודה דלרף לחזור ולברך ובמיד

השנת הרב"ד היה אוכל בבית זה ופסק טעודמו והלך לבית אחר. או שהיה אוכל וקראו חבירו לדבר עמו ויצא לו לפתח ביתו וחזר והואל ושינה מקומו צריך לברך למפרע על מה שאכל וחזר ומברך בתחלה המוציא ואחר כך יגמור טעודתו ד חברים שהיו יושבים לאכול ויצאו לקראת חתן או לקראת כלה אם הניחו שם זקן או חולה חוזרין למקומן ויגמורין טעודתן ואינן צריכין לברך שנייה ואם לא הניחו שם אדם כשהן יושבין צריכין לברך למפרע וכשהן חוזרין צריכין ברכה למתחלה: ה וכן אם היו מטיבין בשתייה או לאכול פירות שכל המשנה מקומו הרי פסק אכילתו ולפיכך מברך למפרע על מה שאכל וחזר ומברך שנייה למתחלה על מה שהוא צריך לאכול. והמשנה מקומו מפניה לפניו בבית אחד אינו צריך לחזור

א טור פ' קפ"ו: ב טור פ' פ"ט ק"ט: ג עין בטור פ' ק"ט קט"ט:

א טור פ' קפ"ו: ב טור פ' פ"ט ק"ט: ג עין בטור פ' ק"ט קט"ט:

פרק ד' והמשנה סקומו מפניה לפניו בבית אחד. בפרק ערבי פסחים (דף ק"א): אמרו לא שנו אלא מצית לבית אכל ממקום למקום לא ופירש רבינו ז"ל ממקום למקום בבית אחד והולך לפרש כן משום דהוהקשה לו כדהקשה הר"ן

הנהות מיימוניות [ג] כב"ה ודלא כב"ש דאמרי אפילו בשבת יחזור למקומו אמנם ר"י פירש דיק"ל בתא כב"ש וכן רב עמרם עד כאן: ב [ד] בפרק שלשה שאכלו אם לאמר שנמר אינו חוזר ומברך וכן פרי"ו ולא ק"ל רבינו ראמר אפילו גמר יברך עד כאן: ג [ה] כרב שעת ראמר בפרק ע"פ ארז זה ואחר זה צריך לברך ודלא כרב הסדא דאמר דבריהם שאינם טעונים ברכה במקומם אבל דברים הטעונים אין צריך לברך דלקביעותא קאמ קא חזר וכן ענין בתוספתא דרבי עם חבירו והפליג צריך לברך למפרע וכשהוא חוזר מברך בתחילה ע"כ ובאבית פת סי"ד. אמנם רש"ב"ם וכל רובותינו מצרפת פסקו סרב הסדא ע"ש בתוספתא פרק ביטוי דרב ובס"ה ד"ה פסק ג"ם הוא כרב שעת כיון דמסקא דרבי חסדא בקשא אע"ג דמוקי לה ברבי יהודה אלא שישיא רחוקא הוא ולא מסמיך עליה לחקל אלא עברין כרב שעת לחזור וכן רבי יוחנן איתותב ונדרו רבינו וק"ל כל שינוי מקום צריך לברך וכן הלכה ועוד גרס גמרא חברים וכו' ולא מסמיך אלא חסדא ולא רבי יוחנן והביי נמי פבדאי ליבני יאל וכו' פרי"ו בפסחי רשב"ם רבותיו:

משמע

לחם משנה

בפרק ד' ה והמשנה סקומו מפניה לפניו בבית אחד. בפרק ערבי פסחים (דף ק"א): אמרו לא שנו אלא מצית לבית אכל ממקום למקום לא ופירש רבינו ז"ל ממקום למקום בבית אחד והולך לפרש כן משום דהוהקשה לו כדהקשה הר"ן

משמחה

דקטורה דהיינו דברים העשויים ברכה לאחריהם במקומם הוא דפליג. ויש לומר דאטילה לעיל היינו מפרש מידו דאין טעונו ברה לאחריהם במקומם ואחא לאשמועינן דה"ה לשמיהו יין ואטילה פירות שניתן המינן כשהם בטעונו ברכה לאחריהם במקומן מ"מ"ש בראש פקדן או דלגרי למוזר ולגדך וכלא אמרינן לקטעים קמא אהר: ומ"ס והשנה מקומו וכו'.

שס (פסחים ק"א:י) יתיב רב הקדא וקאמר משמיה דרב הונא הא דאמרנו שניו מקום גריד לברך לא אמרן אלא מביט אכל ממקום למקום לא ומינא כוונתיה:

ה אבל במזרחא וכו'. ירושלמי סוף פסקא כינא מברכין: ובתב הרמב"ד והוא שלא היה דעתו מחמתה לך עכ"ל. כוונה הרמב"ד ו"ל לפסח הירושלמי דהיינו כשנעת שבידך בחמה היה דעתו לגמור סעודה במזרחא של חנוכה ואח"כ נמלך לגמור סעודתו במערבא ולא שנמלך לברך יומר ממה שהיה דעתו לאכול דכריה ה"ר בעל מ"ע ו"ל אכל אם כשבידך בחמה היה דעתו לגמור סעודתו במערבא ליה לך לאשמועינן לגמרי כמביט לבית וא"כ לחזור ולברך ורבינו תימק לטון הירושלמי כמנהגו ואע"ג דמוזיא הויה לא את שניו מקום שאני התם שכלי הכמים מקיפים לשמי הויהו הילכך הויהו כמקום אחד משא"כ בכלל במזרחא של חנוכה וכל למערבא ששהאנה כמקום שאין בה מחילת הוא ולפי זה במקום שאין בו מחילות אפילו שניו מקום כל דהו שניו הויהו דנקט אורחא דמילתא נקט ולא דוקא נקט. ומיהו אפשר דמקום שאין בו מחילות כל שריאה מקומו הראשון לא היו שניו מקום ומזרחא חלה ומערבא שניו דיוון דהאנה הפסקת הי"ל שני מקובות וזה נראה יותר:

ו בירך על הפת וכו'. משנה פקד כינא מברכין (ברכות דף מ"ג) בירך על הפת פטר את הפרפרת על הפרפרת לא פטר את הפת ב"ש אומרים אף לא מעשה קדירה ונגמרה איבעיא להו ב"ש ארישא פליגי דקאמר מ"ק בירך על הפת פטר את הפרפרת וכו' מעשה קדירה כלומר דהיינו לאכול למוון ב"ש למימר ל"מ פירפת דלא פטר להו פה אלא אפילו מעשה קדירה נמי לא פטר או דימלא ארישא פליגי דקמי בירך על הפרפרת לא פטר את הפת פה הוא דלא פטר אבל מ"ק פטר ואחו ב"ש למימר אפילו מ"ק נמי לא פטר חיקו. ולפי זה נראה לפסקו דבירך על הפת פטר את הפרפרת וכו' מעשה קדירה בירך על הפרפרת לא פטר את הפת אבל מעשה קדירה פטר. ורבינו שפסק בירך על הכספה לא פטר את הפת פה הוא דלא פטר את מ"ק פטר. ו"ל דיוון דנגמרה בני אלינא דב"ש קמא וסיפא דנקט פה לאו דוקא דהוא הדיון דלא פטר מ"ק אלא אידי דתנא רישא פה תנא סיפא נמי פה אכל בירך על מ"ק פטר את הפרפרת דהא משמע דמ"ק עדיף מפרפרת. ויש לחמוה דיוון דפסק ברכות להקיל הי"ל למתסם מהנימין כשפסק דבירך על הפרפרת לא פטר את הפת פה הוא דלא פטר את מ"ק פטר. ו"ל דיוון דנגמרה בני אלינא דב"ש הייט כדי למשמע מינה פירושא דמ"ק וה"פ ארישא קאי וא"כ אמרינן דפה דנקט כתיבא לאו דוקא דהוא דלא פטר את מ"ק אלא אידי דרישא נקט פה או ארישא קאי ופה דנקט כתיבא דוקא הוא. אלא דלכתי קשה דהויה ליה למתסם להקיל וזה נראה שהוא דרך הרמב"ד ו"ל שכתב דה"ל ספק בברכות דבני והלך. לכן נראה לי דיוון דבני גמרה אלינא דב"ש משמע דכ"ל לגמרה דהלכה כב"ש וכי אמרינן דקאי ב"ש ארישא סברי דפרפרת לא פטר אפילו מ"ק פסק רבינו קן. ומיהו אחי קשה דא"כ למה פסק בירך על הפת פטר את הפרפרת הא כי קיימי ב"ש ארישא פה לא פטר אפילו מ"ק. ו"ל דנהא לא הי"מ למתסם הכי משום דקיי"ל כרי הייא דאמר בפרק כינא מברכין (שם מ"א:י) פה פטרת כל מיני מאלכ. ואח"כ

לחזור ולברך. אבל במזרחא של תאנה ובא לאכול במערבא צריך לחזור ולברך: ו בירך על הפת פטר את הפרפרת שאוכלין בהן הפת ממיני התבשיל ופירות וכיוצא בהן אבל אם בירך על הפרפרת לא פטר את הפת. בירך על מעשה קדירה פטר את התבשיל בירך על התבשיל לא פטר את מעשה קדירה: ו גומר בלבו מלאכול או מלשותות ואח"כ נמלך לאכול או לשותות אף ע"פ שלא שינה מקומו חוזר ומברך. ואם לא גמר בלבו אלא דעתו לחזור לאכול ולשותות אפילו פסק כל היום כולו אינו

השנת הרמב"ד
* במזרחא של תאנה ובא לאכול במערבא צריך לחזור ולברך. כתב הרמב"ד ז"ל והוא שלא היה דעתו מחמתה לך עכ"ל:
השנת הרמב"ד
* גמר בלבו מלאכול או מלשותות בו עדי לברך שניה. כתב הרמב"ד ז"ל לא אמרו לענין אכילה אלא לענין שתייה בלבד. אבל לענין אכילה לא הייא הפסקה אלא כמיס אחרונים או כמיס או כמיס עכ"ל:

א טור סי' קפ"ו וע"ש פ"ג ע"ש פ"ג ב טור סי' קפ"ט וע"ש סהרמ"ד:

עלמו שהכל נ"ב יא אכל אם בירך על הפרפרת הנ"ב לא פטר את הפת וע"פ זה חקיש בשאר ברכות על הדרך שכתבתי. וע"ל שאע"כ שאין ברכות שיהיו הפת שפטרנו או את זה כמו שזמנתי כפה שהוא פוטור כל מיני מאלכ אע"פ שאינו היה מברך על השאר מיני מאלכ ברכת הפת לא היו נפטרים בכן הכי אמרינן בברכת מעשה קדירה לגבי פרפרת או פרפרת לגבי מ"ק בבת הרמ"ך בירך על הפת פטר את התבשיל וכו'. לא הנניי למה פסק בהפך מהם משפוסם בהלכה כי לדעת מ"ק פירפת דלא פטר את שפירש הוא פטר מ"ק אכל מ"ק לא מיוון שפטר פרפרת ואם פסק כב"ש אין מעשה קדירה פוטור פרפרת ולא פרפרת מעשה קדירה. ועוד חיונה שהוא פירש פרפרת הבשיל ופירות ואם כדבריו כן הוא הא אין ברכותיהן שיהיו עם מ"ק ופרפרת שהוא פה האכל כבסנין עכ"ל. וכבר ישבתי דעת רבינו:

ו גמר בלבו וכו'. זהו נמלך שאמרו קייבוע ברכה לעלמו כלומר לפניו דוקא וסכי דייק לשון רבינו שכתב חזר ומברך ולא כתב מברך למפרש. ובפרק ע"פ (פסחים ק"ג:י) אמרינן דלמימר בירך אכל כסא וכסא משום דלמר נמלך אהו. ויפרק כל השבר (חולין ק"ו:י) א"ר יורא א"ר השמש מברך על כל כוס וכוס לפי שכל כוס הוא נמלך ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה ורי יומנן אמר מברך על כל פרוסה ופרוסה ואמר רב פפא דלא פליגי הא דאיכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב ופירש"י אי איכא אדם חשוב שבטות השמש שימנו לו להם כל הלוזך למדנו מכאן שאין חילוק בין אכילה לשתייה כל שהוא נמלך בני ברכה לפניו: ובתב הרמב"ד ז"ל לא אמרו לענין אכילה וכו' כנגמט עכ"ל. דעתו ז"ל דלא אמרינן עממא דנמלך אלא בשמיהו אכל לא בלביה ויש לרואי לרבינו דמאמרין כפי כ"ל מברכין (ברכות מ"ג). דלמר ליה רב הונא בר נתן לרב פפא לא ק"ל מר גמר אסור מלאכול א"ל סילק איממר כלומר מותר לאכול עד שיפלקו האוכל מעל השלחן ואמרינן פו גממא דרבי יורא ורבה איקלטו לבי ר"ג לבתר דסליקו חתא מקמייהו שדרו להו דיתסגא מבי ר"ג רבה אכל רבי יורא לא אכל א"ל רבי יורא לרבה לא ס"ל מר סילק אסור ללכול

לחם משנה

בית שמאי פליגי ארישא ורכנן סברי דפרפרת פטר מעשה קדירה והלכה כוומיהו ואין לברך על מעשה קדירה אחר שבידך על הפרפרת. ו"ל דהוי ענין ספק ספקא דספק אי ארישא פליגי וי"ע מודו דלא פטר פרפרת מעשה קדירה אי ארישא. ואם תמלא לומר ארישא הא איכא ב"ש דסבינה להו דלא פטר ודילמא הלכה כוומיהו אע"ג דעל הספק ליה לן למתסם כוומיהו אהני הן לא לתלך בין ספק ברכות להקיל דאמריי בעלמא לך דהכא ואמרינן דהכא דמי לספק ספקא: שאובלים בהן הפת. לאו דוקא גריד שיאכל פה עממס דאפילו לא אכל פה עממס כיון שדברים הנאים בתוך הסעודה פטורים מברכה כדכתב לקמן אלא מה שכתב שאוכלין כהם הם כלומר שרגילים לאכול פה עממס ויבא זה להודיענו ענין פרפרת מהו:

ו גמר בלבו מלאכול או מלשותות וכו'. לכאורה נראה דקשה על רבינו ז"ל מאי דאמרינן בפרק כינא (דף מ"ג). ולית הילכתא ככל הכי שמעתתא אלא כי הא דלמר וכו' דמשמע

מגדל עז

דברק שלטה שאכלו כמעשה דשמעון בן שטח עם יצא המלך ויש לי רואי מפרק כינא מברכין דנרסין רבה ורבי ירע איקלטו לבי ריש גיטתא כמר דסליקו חתא מקמייהו שדרו להו דיתסגא מבי ריש גיטתא רבה אכל רבי יורא לא אכל אמר ליה לא סבר ליה מר סילק אסור מלאכול אמר ליה ספק אסור דריש גיטתא סומכין אלא אפילו נמי גמור דרישא אפילו מותרת למותר וממערי נמרי נמי כל נמלך גריד לחזור ולברך כדבעינן למימר קמן מ"ק: ו בירך על הפת בו ע מעשה קדירה. פסק כינא מברכין (דף מ"א מ"ב): ו גמר בלבו מלאכול או מלשותות ואח"כ נמלך לאכול או לשותות אינ"ש שלא שינה מקומו חוזר ומברך בו עד לברך שניה. פסק כינא מברכין שם: בתב הרמב"ד ז"ל לא אמרו וכו' או כנגמט עכ"ל: ואני אומר כי הרמב"ד ז"ל סמך אהייה דרי"ש ערבי פסחים גבי עובדא דרב כוונתא דלסקינא כיון דאמרינן הב ונברך איממר לבי למישתי בלא ברכה וטויר רבינו ז"ל דוקא שהיה ולא אכילה ואמנו לא קבלנו מפי רבוותי בענין התוספות ו"ל אלא אכילה ושתייה אלא אם לגבי הספק דעת וכן כתב הר"ר ב"ר אלתר מ"ק: ו"ל כששיתו ופשוטו להו סהדי מהנימין

מלאמי כמעשה לרבינו יהושע מבני בניו של הרמב"ם ז"ל שכתב ששאלוהו שהיה חילוף הנוסחאות בדרך והשיב הנכון בירך על התבשיל פטר מ"ק ולכן מבייה הנוסחאות כך עכ"ל: ויש לדקדק מה ענין דיוון אלו כאן גבי שניו מקום גריד לברך, לשניו בפרק ג' הוא מקומם גבי מברך על העיקר ופוטור את העפלה. ו"ל דהים שאני עשיתי חפץ באכילה פה

כלל מחמתו עלמו אלא להעביר חיקו הדג מליח אבל הכא חפץ הוא באכילה כל אחד מהם ממתה עלמו הילכך אינו ענין לטם. ומה שכתבו כאן גבי שניו מקום גריד לברך לומר לך לפעמים אפילו בלא שניו מקום גריד לברך שאם בירך על הפרפרת גריד לברך על הפת ואם בירך על התבשיל גריד לברך על מעשה קדירה: וא"ת כמאי עסקינן וכו' כבכריותיה שיהיו אלא חן פוטורים זה את זה ולי כשאלון ברכותיהן שיהיו היכי אפשר לומר בתקנתם דפוטורים זה את זה ועוד שהרב ז"ל כתב דפרפרת היינו הבשיל ופירות ויין ואין ברכתן נפרקת הפת שיה פטורים דעל פוטורות את הפת דהיאך היה אפשר לומר בברכה כפי"א או העך יפטור ברכת הפת וכן היאך אפשר בברכה מ"ק שהיא כמ"מ יפטור ברכה הבשיל ופירות או איפכא ו"ל דכיון דתנן על הכל אם אחר שהכל נ"ב יאל והי"א אפשר לומר שאם בירך על הפת בורא פרי האדמה יאל דהא פרי האדמה הוא ואפשר דאפילו בירך בורא פרי הטען יאל וכמ"ד ז"ל שאכל ממנו אדם הראשון מהם היה. וכן ז"ל בברכת כמ"מ פוטור ברכת הבשיל ופירות מהיו הי"מ כשבידך על הדבר עלמו ברכה שאינה מיוחדת לו כיון שבידך על הפת

הפרפרת הנ"ב לא פטר את הפת וע"פ זה חקיש בשאר ברכות על הדרך שכתבתי. וע"ל שאע"כ שאין ברכות שיהיו הפת שפטרנו או את זה כמו שזמנתי כפה שהוא פוטור כל מיני מאלכ אע"פ שאינו היה מברך על השאר מיני מאלכ ברכת הפת לא היו נפטרים בכן הכי אמרינן בברכת מעשה קדירה לגבי פרפרת או פרפרת לגבי מ"ק בבת הרמ"ך בירך על הפת פטר את התבשיל וכו'. לא הנניי למה פסק בהפך מהם משפוסם בהלכה כי לדעת מ"ק פירפת דלא פטר את שפירש הוא פטר מ"ק אכל מ"ק לא מיוון שפטר פרפרת ואם פסק כב"ש אין מעשה קדירה פוטור פרפרת ולא פרפרת מעשה קדירה. ועוד חיונה שהוא פירש פרפרת הבשיל ופירות ואם כדבריו כן הוא הא אין ברכותיהן שיהיו עם מ"ק ופרפרת שהוא פה האכל כבסנין עכ"ל. וכבר ישבתי דעת רבינו:

ו גמר בלבו וכו'. זהו נמלך שאמרו קייבוע ברכה לעלמו כלומר לפניו דוקא וסכי דייק לשון רבינו שכתב חזר ומברך ולא כתב מברך למפרש. ובפרק ע"פ (פסחים ק"ג:י) אמרינן דלמימר בירך אכל כסא וכסא משום דלמר נמלך אהו. ויפרק כל השבר (חולין ק"ו:י) א"ר יורא א"ר השמש מברך על כל כוס וכוס לפי שכל כוס הוא נמלך ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה ורי יומנן אמר מברך על כל פרוסה ופרוסה ואמר רב פפא דלא פליגי הא דאיכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב ופירש"י אי איכא אדם חשוב שבטות השמש שימנו לו להם כל הלוזך למדנו מכאן שאין חילוק בין אכילה לשתייה כל שהוא נמלך בני ברכה לפניו: ובתב הרמב"ד ז"ל לא אמרו לענין אכילה וכו' כנגמט עכ"ל. דעתו ז"ל דלא אמרינן עממא דנמלך אלא בשמיהו אכל לא בלביה ויש לרואי לרבינו דמאמרין כפי כ"ל מברכין (ברכות מ"ג). דלמר ליה רב הונא בר נתן לרב פפא לא ק"ל מר גמר אסור מלאכול א"ל סילק איממר כלומר מותר לאכול עד שיפלקו האוכל מעל השלחן ואמרינן פו גממא דרבי יורא ורבה איקלטו לבי ר"ג לבתר דסליקו חתא מקמייהו שדרו להו דיתסגא מבי ר"ג רבה אכל רבי יורא לא אכל א"ל רבי יורא לרבה לא ס"ל מר סילק אסור ללכול

לחם משנה

בית שמאי פליגי ארישא ורכנן סברי דפרפרת פטר מעשה קדירה והלכה כוומיהו ואין לברך על מעשה קדירה אחר שבידך על הפרפרת. ו"ל דהוי ענין ספק ספקא דספק אי ארישא פליגי וי"ע מודו דלא פטר פרפרת מעשה קדירה אי ארישא. ואם תמלא לומר ארישא הא איכא ב"ש דסבינה להו דלא פטר ודילמא הלכה כוומיהו אע"ג דעל הספק ליה לן למתסם כוומיהו אהני הן לא לתלך בין ספק ברכות להקיל דאמריי בעלמא לך דהכא ואמרינן דהכא דמי לספק ספקא: שאובלים בהן הפת. לאו דוקא גריד שיאכל פה עממס דאפילו לא אכל פה עממס כיון שדברים הנאים בתוך הסעודה פטורים מברכה כדכתב לקמן אלא מה שכתב שאוכלין כהם הם כלומר שרגילים לאכול פה עממס ויבא זה להודיענו ענין פרפרת מהו:

ו גמר בלבו מלאכול או מלשותות וכו'. לכאורה נראה דקשה על רבינו ז"ל מאי דאמרינן בפרק כינא (דף מ"ג). ולית הילכתא ככל הכי שמעתתא אלא כי הא דלמר וכו' דמשמע

מגדל עז

דברק שלטה שאכלו כמעשה דשמעון בן שטח עם יצא המלך ויש לי רואי מפרק כינא מברכין דנרסין רבה ורבי ירע איקלטו לבי ריש גיטתא כמר דסליקו חתא מקמייהו שדרו להו דיתסגא מבי ריש גיטתא רבה אכל רבי יורא לא אכל אמר ליה לא סבר ליה מר סילק אסור מלאכול אמר ליה ספק אסור דריש גיטתא סומכין אלא אפילו נמי גמור דרישא אפילו מותרת למותר וממערי נמרי נמי כל נמלך גריד לחזור ולברך כדבעינן למימר קמן מ"ק: ו בירך על הפת בו ע מעשה קדירה. פסק כינא מברכין (דף מ"א מ"ב): ו גמר בלבו מלאכול או מלשותות ואח"כ נמלך לאכול או לשותות אינ"ש שלא שינה מקומו חוזר ומברך בו עד לברך שניה. פסק כינא מברכין שם: בתב הרמב"ד ז"ל לא אמרו וכו' או כנגמט עכ"ל: ואני אומר כי הרמב"ד ז"ל סמך אהייה דרי"ש ערבי פסחים גבי עובדא דרב כוונתא דלסקינא כיון דאמרינן הב ונברך איממר לבי למישתי בלא ברכה וטויר רבינו ז"ל דוקא שהיה ולא אכילה ואמנו לא קבלנו מפי רבוותי בענין התוספות ו"ל אלא אכילה ושתייה אלא אם לגבי הספק דעת וכן כתב הר"ר ב"ר אלתר מ"ק: ו"ל כששיתו ופשוטו להו סהדי מהנימין